

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Історичний факультет
Кафедра нової та новітньої історії зарубіжних країн

Затверджено

На засіданні кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 1 від 27.08.2021 р.)

Завідувач кафедри доц. Баран З. А.

Силабус з навчальної дисципліни
“Сепаратистські рухи в країнах Заходу
другої половини ХХ – початку ХХІ ст.”,
що викладається в межах ОПШ “Середня освіта (Історія)”
другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 014.03 “Середня освіта (Історія)”

Львів 2021

Назва дисципліни	Сепаратистські рухи в країнах Заходу другої половини ХХ – початку ХХІ ст.
Адреса викладання дисципліни	вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Історичний факультет Кафедра нової та новітньої історії зарубіжних країн
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта 014 Середня освіта (Історія)
Викладачі дисципліни	Сіромський Руслан Богданович, доктор історичних наук, доцент кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн
Контактна інформація викладачів	ruslan.siromskyi@lnu.edu.ua https://clio.lnu.edu.ua/employee/siromskyj-r-b https://lnu.academia.edu/SiromskyiRuslan
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій та семінарських занять. Також можливі он-лайн консультації через Zoom, Telegram або Messenger (за попередньою домовленістю). Час он-лайн консультацій необхідно погоджувати з викладачем.
Сторінка курсу	https://clio.lnu.edu.ua/course/separatysts-ki-rukhy-v-krainakh-zakhodu-druhoi-polovyny-khkh-pochatku-khkh-st-3-kurs http://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=2557
Інформація про дисципліну	Дисципліна “Сепаратистські рухи в країнах Заходу другої половини ХХ – початку ХХІ ст.” є вибірковою дисципліною, яка викладається студентам ІІ курсу ОС “Магістр” у ІІІ семестрі в обсязі 3-х кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати учасникам знання, необхідні для розуміння історичних передумов, причин, особливостей та наслідків відцентрових тенденцій (сепаратистських рухів) в країнах Заходу другої половини ХХ – початку ХХІ ст. У курсі представлено як огляд ключових подій, пов’язаних із розгортанням сепаратистських рухів у зазначений період часу, так і сучасних історіографічних концепцій, що розкривають зазначену проблематику.
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення дисципліни спеціалізації “Сепаратистські рухи в країнах Заходу другої половини ХХ – початку ХХІ ст.” є сприяння у засвоєнні студентами концептуальних підходів до розуміння історичної сутності сепаратистських рухів у країнах Заходу у другій половині ХХ – початку ХХІ ст. Завдання: 1) ознайомити студентів із ключовими сепаратистськими рухами в країнах Заходу; 2) визначити передумови та основні причини сепаратистських рухів у сучасному світі; 3) проаналізувати основні етапи поширення сепаратистських ідей: від зародження до сучасності; 4) відстежити позиції центральної влади стосовно відцентрових тенденцій та методи їх подолання; 5) визначити можливі наслідки, до яких може призвести відокремлення тієї чи іншої території. Навчальна дисципліна формує такі програмні компетентності: <i>А). Загальні компетентності:</i> - знаходити, опрацьовувати, критично аналізувати, систематизувати та верифікувати інформацію з різних джерел; - уміти застосовувати набуті знання на практиці й повноцінно використовувати власні інтелектуальні ресурси для реалізації поставлених

	<p>завдань;</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонструвати навички міжособистісної взаємодії, вміння працювати в колективі й ефективно співпрацювати з учасниками навчального процесу; - діяти із громадянською відповідальністю та почуттям поваги до оточуючих. <p><i>Б). Фахові компетентності:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - знати предметну область майбутньої професії, вміння аналізувати історичні явища, встановлювати і розуміти причинно-наслідкові зв'язки історичних подій і явищ, пояснювати політичні (геополітичні), соціокультурні, економічні процеси; - виявляти здатність до міждисциплінарної взаємодії й уміння працювати з матеріалом суміжних освітньо-наукових сфер (політологія, право, культурологія, соціологія тощо) під час вирішення навчальних і наукових завдань; - демонструвати навички логічного, критичного й системного аналізу першоджерел, розуміння їх історичного характеру і значення; - застосовувати критичний підхід до отримуваної інформації та вміння відділяти основне від другорядного. <p><i>В). Програмні результати навчання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність володіти історичним матеріалом, понятійним апаратом і науковою термінологією; - здатність продуктивно застосувати професійний і творчий потенціал як для самореалізації особистості, так і в інтересах суспільства; розуміти проблематику ролі й місця людини в історичному процесі, політичній та соціальній організації суспільства; - здатність усвідомлювати відповідальність за результати професійної діяльності перед родиною, громадою, суспільством і державою; - здатність професійно вести дискусії на історичні й суміжні теми (наприклад, пов'язані з проблематикою міжнародних відносин); співвідносити знання про минуле з сучасними тенденціями розвитку суспільства.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Андерсен, Бенедикт. <i>Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму</i>, переклад з англійської. Київ: Критика, 2001. 272 с. 2. Бьюкенен, Аллен. <i>Сецессия: Право на отделение, права человека и территориальная целостность государства</i>, перевод с английского. Москва: Рудомино, 2001. 240 с. 3. Кимлічка, Вілл. <i>Лібералізм і права меншин</i>, переклад з англійської. Харків: Центр освітніх ініціатив, 2001. 176 с. 4. Butt, Ahsan I. <i>Secession and Security. Explaining State Strategy against Separatists</i>. Ithaca: Cornell University Press, 2017. 308 p. 5. <i>Secessionism and Separatism in Europe and Asia: To Have a State of One's Own</i>, edited by Jean-Pierre Cabestan and Aleksandar Pavkovic. London: Routledge 2013. 280 p. 6. <i>Territorial Separatism in Global Politics Causes, Outcomes and Resolution</i>, edited by Damien Kingsbury and Costas Laoutides. London: Routledge 2015. 194 p. <p style="text-align: center;">Інтернет-ресурси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Beacháin, Donnacha Ó. From Guns to Government: The IRA in Context, доступно https://www.academia.edu/7636747/From_Guns_to_Government_The_IRA_in_Context 8. Calzada, Igor. Postindependence in Scotland, Catalonia and the Basque Country: City-Regional Small Nations Beyond Nation-States, доступно

	<p>https://www.academia.edu/8122425/Postindependence_in_Scotland_Catalonia_and_the_Basque_Country_City-Regional_Small_Nations_Beyond_Nation-States</p> <p>9. Dewulf, Jeroen. The Flemish Movement: On the Intersection of Language and Politics in the Dutch-Speaking Part of Belgium, доступно https://www.academia.edu/7610841/The_Flemish_Movement_On_the_Intersection_of_Language_and_Politics_in_the_Dutch-Speaking_Part_of_Belgium</p> <p>10. Holloway, David. Understanding the Northern Ireland Conflict: A Summary and Overview of the Conflict and Its Origins (The Community Dialogue, June 2005), доступно http://www.communitydialogue.org/PDFs/UnderstandNI-HistJune05.pdf</p> <p>11. Martínez-Herrera, Enric. Nationalist Extremism and Outcomes of State Policies in the Basque Country, 1979–2001, доступно http://www.unesco.org/most/vl4n1martinez.pdf</p> <p style="text-align: center;">Література:</p> <p>12. Дівак, Вікторія. <i>Сепаратизм як феномен сучасної політики</i>. Київ: Логос, 2010. 224 с.</p> <p>13. Римаренко, Сергій. <i>Індивідуальні та колективні права. Етнополітичний контекст</i>. Київ: Світогляд, 2013. 245 с.</p> <p>14. Сіромський, Руслан. <i>Квебек: між федералізмом і сепаратизмом (1960–1982 рр.)</i>. Львів: Тріада Плюс, 2006. 198 с.</p> <p>15. Griffiths, Ryan. D. <i>Age of Secession. The International and Domestic Determinants of State Birth</i>. Cambridge: Cambridge University Press, 2016. 284 p.</p> <p>16. Kingsbury, Damien. <i>Separatism and the State</i>. London: Routledge, 2021. 260 p.</p> <p>17. Sorens, Jason. <i>Secessionism: Identity, Interest, and Strategy</i>. Montreal Quebec: McGill-Queen’s University Press, 2012. 240 p.</p> <p>Студенти заохочуються до використання й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p>
Обсяг курсу	30 години аудиторних занять. З них 30 годин лекцій та 60 годин самостійної роботи. Загалом – 90 годин.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Знати - основні вогнища сепаратизму у країнах Заходу; - ознаки і сутність сепаратистських рухів; - причини відцентрових тенденцій; - різновиди і форми сепаратизму; - етапи розгортання сепаратистських рухів у кожній країні зокрема; - про діяльність політичних сил, які стояли на засадах сепаратизму; - заходи центральних урядів у напрямку запобігання сепарації окремих регіонів. - Вміти: - критично осмислювати інформацію, почерпнуту з історичних джерел; - аналізувати причини, основні етапи й можливі наслідки сепаратистських рухів; - пояснити терміни “сепаратизм”, “сецесія”, “іредентизм”, “поміркований сепаратизм”, “суверенітет”, “асоціативний суверенітет”, “мовне питання”, “етнонаціоналізм”,

	“деволюція”, “політичний тероризм”, “третя хвиля етнічних рухів”, “косовський прецедент”.
Ключові слова	сепаратизм, суверенітет, тероризм, політична автономія, регіоналізм.
Формат курсу	Очний/заочний
	Проведення лекцій та консультацій для кращого розуміння тем.
Теми	<p>Тема 1. Вступ до курсу. Сепаратизм: поняття, причини виникнення та різновиди (1 год.).</p> <p>Тема 2. Політична мапа Заходу другої половини ХХ – початку ХХІ ст. (1 год.).</p> <p>Тема 3. Проблема Квебеку у Канаді (2 год.).</p> <p>Тема 4. Ольстерське питання у Великій Британії (2 год.).</p> <p>Тема 5. Шотландський сепаратизм (2 год.).</p> <p>Тема 6. “М’який сепаратизм” у Вельсі (2 год.).</p> <p>Тема 7. Баскське національне питання в Іспанії (2 год.).</p> <p>Тема 8. Каталонський сепаратизм (2 год.).</p> <p>Тема 9. Корсиканське питання у Франції (2 год.).</p> <p>Тема 10. Бретонський сепаратизм (2 год.).</p> <p>Тема 11. Національне питання в Бельгії (2 год.).</p> <p>Тема 12. Кіпрська проблема (2 год.).</p> <p>Тема 13. Сепаратистські рухи в Данії: Гренландія та Фарерські острови (2 год.).</p> <p>Тема 14. Проблема Південного Тіролю (2 год.).</p> <p>Тема 15. Сепаратистські рухи в Італії: питання Сардинії і Паданії (2 год.).</p> <p>Тема 16. Національне питання у Швейцарії (2 год.).</p>
Підсумковий контроль, форма	Недиференційований залік оформляється за результатами роботи в семестрі.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з історії, достатніх для сприйняття категоріального апарату та розуміння змісту джерел.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентації, лекції, проєктно-орієнтоване навчання, дискусія. Зокрема, - усні (лекція, евристична бесіда, дискусія); - наочні (медіа-презентації, фільми); - практичні (написання есе).
Необхідне обладнання	Аудиторія, обладнана медіа-проектором, комп’ютер.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • виконання письмової роботи – есе: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50. <p>Есе – текст довільної композиції, який містить індивідуальну думку та розмірковування щодо заданої теми (студент може сам запропонувати тему для виконання в рамках розглядуваної проблематики). Мета есе полягає у розвитку таких навичок, як самостійне творче мислення і письмовий виклад власних думок. Виконання есе дозволить студентам навчитися чітко і грамотно формулювати думки, структурувати інформацію, використовувати основні поняття, виділяти причинно-наслідкові зв’язки, ілюструвати досвід відповідними прикладами, аргументувати свої висновки. Структура есе: вступ – тези, аргументи – висновки (використані джерела, що дозволили студентові прийти до тієї чи іншої думки). Студенти зобов’язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання письмової роботи, передбаченої курсом.</p> <ul style="list-style-type: none"> • тестування в системі Moodle: 50% семестрової оцінки; максимальна

	<p>кількість балів 50. Студентам пропонується дати відповіді на 25 тестових запитань з вибором однієї правильної відповіді (за кожен правильну відповідь – 2 бали).</p> <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p>
Питання до заліку чи екзамену	<p>Залік оформляється за результатами поточної успішності у семестрі.</p> <p>Перелік питань для виконання есе.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сепаратизм: поняття та генеза терміну. 2. Характеристика етнополітичної мапи Заходу: регіони поширення сепаратистських рухів. 3. Основні причини виникнення сепаратистських рухів. 4. Типи, різновиди та особливості сепаратистських рухів. 5. Генеза франкоканадської проблеми. 6. “Тиха революція” 1960-х рр. у Квебеку: причини, перебіг, наслідки. 7. Політика уряду Рене Левека (1976–1985). Референдум про “асоціативний суверенітет” 1980 р. 8. Наростання сепаратистських тенденцій у Квебеку наприкінці ХХ ст. 9. Референдум про незалежність 1995 р. 10. Конституційні шляхи вирішення квебекського питання. 11. Генеза проблеми Ольстеру. 12. Ольстерська проблема у 1949–1974 рр. Діяльність ІРА. 13. Спроби вирішення проблеми Ольстеру наприкінці ХХ – на поч. ХХІ ст. Відновлення автономії. 14. Генеза шотландського національного питання. 15. Шотландський сепаратизм в останній третині ХХ ст. Референдуми про деволюцію. 16. Референдум про незалежність Шотландії 2014 р.: причини та наслідки. 17. Націоналістичний рух у Вельсі (“м’який сепаратизм”). 18. Генеза баскського питання. 19. Баскський сепаратизм у 1959–1980 рр. Діяльність ЕТА. 20. Спроби вирішення баскського питання на зламі ХХ–ХХІ ст. 21. Сепаратистський рух у Каталонії: причини та особливості. 22. Референдум про незалежність Каталонії 2017 р.: обставини проведення та наслідки. 23. Корсиканське національне питання у др. пол. ХХ – поч. ХХІ ст. 24. Проблема Бретоні у внутрішньополітичному житті Франції. 25. Сепаратистські рухи в Італії: питання Сардинії і Паданії. 26. Проблема Південного Тіролю у др. пол. ХХ – поч. ХХІ ст. 27. Генеза сепаратистських рухів у Бельгії. 28. Фламандський і валлонський національні рухи в Бельгії. 29. Національне питання у Швейцарії. 30. Сепаратистські рухи в Данії: гренландське та фарерське питання.
Опитування	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>